

یکی از صنایعی که احکام برنامه را به خوبی اجرا کرده بود صنعت پتروشیمی بود. ظرفیت‌های اسمی که در برنامه آمده تقریباً محقق شده ولی خوراک مورد نیاز برای ظرفیت‌های ایجاد شده موجود نیست. خوراکی که برای ۱۱ ماه فراهم می‌شد الان رسیده به هشت یا هفت ماه

■ موضوع دیگری که در مجلس دنبال می‌کنید تشکیل نهاد تنظیم گر برای صنعت پتروشیمی است. این نهاد در چه چهارچوبی شکل خواهد گرفت و چه وظایف عمده‌ای بر عهده خواهد داشت؟
ما جلساتی را در قالب کمیته تنظیم گری کمیسیون ویژه حمایت از تولید و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ داریم و در خصوص بحث تقسیم وظایف بین سازمان توسعه‌ای و نهاد تنظیم گر بررسی‌هایی در حال انجام است. به هر حال تعریف نهاد تنظیم گر و اینکه وظیفه‌اش چیست در دنیا مشخص است. منتها اجازه بدهید یک مقدار جلو برویم تا چهارچوب کار مشخص شود. طبیعتاً این چند سال NPC (شرکت ملی پتروشیمی ایران) این بار را به دوش کشیده و تلاش کرده مسائل را در بحث تنظیم گری هم مرتفع کند. اما در عمل بیست سال از آغاز خصوصی سازی گذشته و حالا زمان آن است که نهاد تنظیم گری شکل بگیرد. هرچند ما کارگروه‌هایی داریم که در این مدت کار تنظیم گری کرده‌اند مانند کارگروه اوره، کارگروه متانول و... وقتی نهاد تنظیم گری تشکیل شود همه این کارگروه‌ها ذیل این نهاد قرار خواهند گرفت. مسأله مهم این است که همه ذی نفعان در ترکیب این نهاد حضور داشته باشند. یعنی صاحب نظر فنی اقتصادی در بحث پتروشیمی از سمت وزارت نفت، صاحب نظر فنی اقتصادی پتروشیمی از سمت وزارت صمت، از وزارت اقتصاد، سازمان برنامه و بودجه، اتاق بازرگانی، انجمن صنفی و... اینها همه حضور داشته باشند تا تصمیمی که گرفته می‌شود بتواند ساری و جاری شود.

■ آیا این تغییرات و اصلاحاتی که صورت خواهد گرفت بر سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی بویژه جذب سرمایه خارجی تأثیری خواهد داشت؟
بله حتماً، اصل و اساس در این صنعت پیش‌بینی پذیری است. تا زمانی که سرمایه‌گذار نتواند آینده صنعتی را پیش‌بینی کند، سمتش نمی‌رود. با حل این مشکل طبیعتاً سرمایه‌گذار داخلی و خارجی تمایل بیشتری به حضور در این صنعت خواهند داشت. موضوع بعدی، بحث امکان‌سنجی است. اینکه می‌گوییم مزیت رقابتی خودش را اینجا نشان می‌دهد. بحث دیگر این است که آنقدر پول دست پتروشیمی‌ها بماند که بتوانند توسعه پایین دست داشته باشند و پتروشیمی لازم نباشد که همه سرمایه را صرف خوراک و پروسه تولید کند. هر چند ما در برنامه هفتم بندهایی را آوردیم که الزام بگذار برای اینکه پتروشیمی‌ها از محل سودشان در صنایع پایین دست سرمایه‌گذاری کنند. ولی این هدف مستلزم آن است که سرمایه داشته باشند. یعنی قانونگذار همان‌طور که برای یک صنعت الزامی می‌گذارد باید مشوق هم بگذارد. این دو مکمل هم هستند.

■ به لحاظ زمانی آیا مثلاً در شش ماه آینده شاهد به ثمر رسیدن یکی از این بخش‌ها یعنی تدوین اساسنامه، تشکیل نهاد تنظیم گر یا مشخص شدن فرمولی برای تعیین قیمت خوراک خواهیم بود؟
دقیقاً نمی‌توانم بگویم در صف طرح‌هایی که به صحن می‌آیند دقیقاً چه زمانی نوبت به این طرح‌ها می‌رسد. ولی نکته حائز اهمیت این است که ما زمان داریم زیرا ابتدای مجلس است و این مجلس هم در زمینه پتروشیمی‌ها مصمم است که اقدامات مفید و لازم را انجام دهد.

■ با توجه به اینکه شما طراح طرح ایجاد نهاد تنظیم گر برق که آخرین مراحلش را می‌گذرانید نیز هستید آیا محتمل است که نهاد تنظیم گر صنعت پتروشیمی از هیأت تنظیم‌گر برق الگوبرداری کند؟

خیر، تنظیم گری پتروشیمی با تنظیم گری صنعت برق متفاوت است. در پتروشیمی‌ها ما تعاملات بین مجتمعی و بحث سود را داریم. تنظیم گری صنعت پتروشیمی نسبت به صنعت برق پیچیدگی‌های بیشتری دارد. به همین دلیل هم گفتیم که بحث تنظیم گری را با اساسنامه به صورت همزمان پیش می‌بریم. در برنامه هفتم ذیل ماده ۵۹ حداقل سه نهاد تنظیم گر تا انتهای سال دوم برنامه باید ایجاد شود و اگر لازم بود متناظر با این نهاد‌های تنظیم گر اساسنامه‌ها هم تغییر کند. حالا با توجه به اینکه در موضوع صنعت پتروشیمی اساسنامه هم در دستور کار قرار دارد، ترجیح ما این است که دوباره کاری نشود و اساسنامه و تشکیل نهاد تنظیم گر هم‌زمان بررسی شود تا خط مرزها میان آنچه از وظایف نهاد تنظیم گر است و آنچه از وظایف سازمان توسعه دهنده است، مراعات شود.

■ در بخشی از سخنان‌تان اشاره کردید که اگر تغییرات اتفاق نيفتد ممکن است که دیگر نتوانیم روی ارزآوری پتروشیمی‌ها خیلی حساب کنیم؟
ما اجرای احکام برنامه هفتم را در کمیسیون صنایع بررسی کردیم؛ یکی از صنایعی که احکام برنامه را به خوبی اجرا کرده بود صنعت پتروشیمی بود. ظرفیت‌های اسمی که در برنامه آمده تقریباً محقق شده ولی خوراک مورد نیاز برای ظرفیت‌های ایجاد شده موجود نیست. خوراکی که برای ۱۱ ماه فراهم می‌شد الان رسیده به هشت ماه یا هفت ماه. طبیعتاً کوتاهی یا کم کاری بالا دست اثر مستقیم گذاشته و بعد از این بیشتر اثر خواهد گذاشت. این یکی از دلایل نگرانی است. مسأله بعدی این است که مبالغ هدفمندی اضافه شود. طبیعتاً آنجا که منابع درآمد دیگری برای دولت متصور نیستند شاید دولت ناچار شود که مبالغ را از همین منبع پتروشیمی‌ها تأمین کند. الان در بازار محصولات پتروشیمی هم متأسفانه شاهد مشکلاتی هستیم. وزارت صمت باید ظهور و بروز را بیشتر کند. زیرا بعضاً واحدهای متخلف آمده‌اند و بازار ما را در کشورهای مقصد از جهت نرخ به هم زده‌اند. این واقعاً باید شفاف شود. واحدهای کوچک صنعتی که محصولات پتروشیمی را از بورس می‌گیرند و می‌برند در بازار آزاد می‌فروشند باید وضعیت‌شان مشخص شود. انتظار دیگری که ما از وزارت صمت داریم این است که در اولویت بندی صنایع دقت نظر داشته باشد. وزارت نفت توجیه باشد که تحت هر شرایطی خوراک پتروشیمی باید مطابق با موافقت اصولی و مجوز اولیه‌ای تأمین شود که طبق آن مجوز سرمایه‌گذار خصوصی یا خصولتی داده شده است. باید این ضمانت داده شود که خوراک تأمین می‌شود.

■ آیا در قالب تشکیل نهاد تنظیم گر یا در کنار آن، سازوکاری هم برای نظارت مستمر مجلس در نظر دارید؟ یا این نظارت در ذیل وزارتخانه‌هایی که مسئولیت دارند نسبت به این صنعت تعریف خواهد شد؟
بسیاری از پتروشیمی‌ها و وزارتخانه‌ها و ارگان‌های متولی شان به این نتیجه رسیده‌اند که شیوه خصوصی سازی به این شکل درست نبوده است. بعضاً وزارتخانه‌هایی سکاندار این پتروشیمی‌ها شده‌اند که اصلاً مأموریت شان چیز دیگری بوده است. مثلاً چرا آموزش و پرورش باید در صنعت پتروشیمی بنگاه‌داری کند؟ خب الان برای اصلاح این وضعیت جابه‌جایی‌ها و واگذاری‌هایی بین دستگاه‌ها در دستور کار است. اما هنوز زود است درباره نتیجه و تصمیمات نهایی در این باره صحبت کنیم. زیرا بالاخره مبالغ بالاست و شرکت‌هایی که می‌خواهند خریداری کنند باید پول هنگفتی پرداخت کنند. اما در مورد نظارت، به هر حال مجلس از ابزارهای نظارتی خودش برای پیگیری اجرای احکام برنامه هفتم و قوانین این حوزه کوتاهی نمی‌کند. همچنان‌که اگر لازم باشد در موردی قانونگذاری شود مثل ایجاد همین نهاد تنظیم‌گر.

